

DOI 10.34132/pard2025.30.08

Отримано: 9 червня 2025

Змінено: 19 вересня 2025

Прийнято: 16 жовтня 2025

Опубліковано:

30 грудня 2025

Received: 9 June 2025

Revised: 19 September 2025

Accepted: 16 October 2025

Published:

30 December 2025

Glib Ivanenko

GLOBAL HEALTHCARE TRENDS: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

The article provides a detailed analysis of key global health trends that shape the development of health systems in the current global context and are driven by long-term transformational processes in modern societies and countries. In particular, it examines the processes of the aging of the world's population, which leads to an increase in demand for health services and changes in morbidity patterns; the increase in the prevalence of non-communicable diseases, such as cardiovascular, oncological and chronic respiratory diseases; the active digitalization of health services, including telemedicine and electronic medical records; and increased attention to patient safety and equality of access to health care for different social groups.

The key problems arising from the intensification of these trends are analyzed, including the financial burden on health systems, the shortage of medical personnel, uneven access to innovative technologies and the need to adapt the legislative framework to modern realities. Examples of effective strategies and policies from different countries aimed at improving the quality, efficiency and accessibility of health services, as well as integrating innovative approaches into health care practice, are presented.

Particular attention is paid to the role of international cooperation and exchange of experience in ensuring the sustainability and

adaptability of health care systems in the context of globalization, technological change and socio-economic challenges. It is emphasized that only a comprehensive approach combining innovation, political will and international cooperation can effectively solve modern health care problems.

Keywords: *health care, globalization, global governance, digital technologies, public health, international cooperation, digitalization.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сьогодні сфера охорони здоров'я – це одна з найбільш динамічних та інноваційних сфер діяльності, котра постійно видозмінюється як відповідь на певні технологічні досягнення, зміну суспільства й глобальних викликів. Крім того протягом останніх років спостерігається посилення основних тенденцій, що визначають сучасний стан сфери охорони здоров'я та її спроможність ефективно та вчасно реагувати на наявні та потенційні потреби громадян. Також вказані зміни обумовлюються цілим комплексом факторів – від демографічних змін і зростання хронічних та неінфекційних захворювань до швидкого розвитку й поширення цифрових технологій, телемедицини й штучного інтелекту в сфері охорони здоров'я. Вказані трансформації у сфері охорони здоров'я відображаються не лише у впровадженні нових методів діагностики та лікування пацієнтів, а й у формуванні сучасних бізнес-моделей, що стають основою медичного сектору. Серед них – моделі, орієнтовані на персоналізовану медицину, інтегровані системи управління пацієнтами, цифрові платформи для надання медичних послуг, а також інноваційні підходи до фінансування та оптимізації ресурсів.

Водночас ефективне функціонування та розвиток сфери охорони здоров'я неможливі без належного державного регулювання. Саме тому держава поставлена в такі умови, за яких має відігравати головну роль щодо встановлення стандартів якості медичних послуг, регулювання фінансування сфери охорони здоров'я, забезпечення рівного доступу до медичної допомоги й контролю за

безпекою пацієнтів. Саме завдяки реалізації державної політики й державному регулюванню стане можливим ефективна координація процесів впровадження нових технологій, стимулювання наукових досліджень, запобігання соціально-економічним дисбалансам у сфері охорони здоров'я, підтримання стійкого розвитку сфери охорони здоров'я за умов тривалих трансформацій та посилення глобальних викликів. Крім того, сфера охорони здоров'я на сьогодні намагається все більше фокусуватися на належному забезпеченні рівного доступу до необхідних медичних послуг, постійно підвищувати безпеку пацієнтів, ефективно використовувати дані для прогнозування й профілактики захворюваності серед громадян. Вказані дії стимулюють сферу охорони здоров'я бути більш гнучкою, здатною досить швидко адаптуватися до нових викликів, одночасно стимулюючи необхідні наукові дослідження та інноваційний розвиток. Як наслідок, сучасна сфера охорони здоров'я не лише виконує лікувальну функцію, але й перетворюється на дієву платформу для соціально-економічного, інформаційно-технологічного розвитку, де держава виступає головним гарантом стабільності, безпеки й ефективності всіх без виключення процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблемних питань, взаємопов'язаних з вивченням глобальних викликів і можливостей для розвитку сфери охорони здоров'я, ґрунтуються на доробках вітчизняних і зарубіжних науковців, таких як: В. Рудень, Ю. Сафонов, О. Коротун, В. Іголкіна, С. Іголкін та деякі інші. Вказані дослідження охоплюють досить широкий спектр питань, серед яких: аналіз глобальних тенденцій у сфері охорони здоров'я; вивчення особливостей впливу технологічних інновацій, цифровізації медичних послуг; дослідження основних проблем фінансування й оптимізації ресурсів, а також соціальних аспектів забезпечення рівного доступу населення до медичних послуг. Водночас питання взаємозв'язку між змінами та позиціями сфер охорони здоров'я досліджені недостатньо. Попри те, що державне регулювання безпосередньо визначає стандарти якості медичних послуг, ефективність фінансування, безпеку пацієнтів та доступність медичної допомоги, наукові праці ще не приділяють належної

уваги аналізу того, як зміни у політиці держави впливають на конкурентоспроможність національних систем охорони здоров'я на світовій арені. Отже, існує потреба у комплексних дослідженнях, які б поєднували аналіз глобальних викликів та технологічних інновацій із оцінкою ролі державного регулювання у формуванні сучасних, ефективних та стійких сфер охорони здоров'я. Це дозволить не лише підвищити науково-аналітичний рівень розуміння сучасних процесів, а й розробити практичні рекомендації для вдосконалення політики управління та стратегічного розвитку медичного сектору.

Формулювання мети статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз особливості глобальних тенденцій в сфері охорони здоров'я.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному світі сфера охорони здоров'я переживає глибокі трансформації, обумовлені як численними викликами, так і новими можливостями для розвитку (рис. 1). До основних викликів належать демографічні зміни, зростання поширеності хронічних і неінфекційних захворювань, вплив екологічних факторів та потенційні технологічні ризики. Поряд із цим відбувається інтенсивний розвиток таких напрямів, як цифрова медицина, телемедичні послуги, персоналізоване лікування та міжнародна науково-медична співпраця, що відкриває нові горизонти для підвищення ефективності, доступності та якості медичної допомоги.

Такий динамічний контекст підкреслює важливість комплексного аналізу світових тенденцій у сфері охорони здоров'я, а також ролі державного регулювання у забезпеченні стабільності та безперебійного функціонування системи [5]. Ефективна політика держави дозволяє координувати впровадження інновацій, гарантувати рівний доступ до медичних послуг, забезпечувати безпеку пацієнтів та оптимально використовувати ресурси. Саме тому дослідження сучасних світових процесів у медицині має ключове значення для формування стратегій розвитку національних систем охорони здоров'я та підвищення їхньої конкурентоспроможності на глобальному рівні. Як наслідок варто детальніше зупинитися на окремих глобальних тенденціях в сфері охорони здоров'я.



Рис. 1. Виклики та можливості в сфері охорони здоров'я.

Джерело: сформовано автором

По-перше, однією з найбільш гострих глобальних проблем є старіння населення, яке становить одну з ключових демографічних трансформацій сучасності. За даними ООН, частка людей віком понад 60 років у світі стабільно зростає: у 2020 році вона становила близько 13%, а до 2050 року, за прогнозами, досягне приблизно 22% (рис. 2) [19].

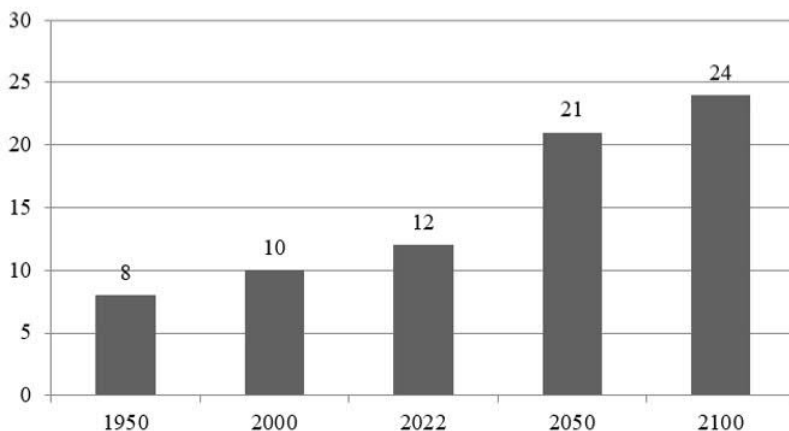


Рис. 2. Статистичні дані щодо старіння населення, у %.

Джерело: сформовано автором

Цей демографічний процес створює значні виклики для сфери охорони здоров'я, оскільки старші вікові групи мають високу поширеність хронічних і мультихронічних захворювань, що потребують тривалого та комплексного лікування, інтеграції медичних і соціальних послуг та адаптації інфраструктури до потреб пацієнтів (табл. 1). Показовим в цьому плані є досвід Японії, яку вважають країною з найвищою часткою населення похилого віку у світі – майже 30% громадян Японії – це люди похилого віку від 65 років й навіть старше. Тому державна сфера охорони здоров'я Японії протягом тривалого часу переживала різноманітні трансформаційні процеси, спрямовані на пошук оптимального варіанту вирішення ситуації, що склалася. Одним із результатів таких процесів встало впровадження системи довготривалого догляду (Long-Term Care Insurance), яка спрямована на підтримку літніх людей в їх повсякденному житті, зменшення навантаження на традиційні медичні заклади й забезпечення інтеграції соціально медичних послуг [21].

Таблиця 1.

Особливості старіння населення у різних регіонах та країнах

Регіон/ Країна	Частка населення 60+ у 2020, у %	Частка населення 60+ у 2050, у %	Особливості
Світ	13	22	Глобальна тенденція: більшість людей похилого віку проживатимуть в країнах із середнім та низьким рівнем доходу
ЄС	20	28	Значне старіння: підвищення частки людей 65+ та 80+
Японія	28	36	Найстаріше населення світу: система Long Term Care Insurance інтегрує медичні та соціальні послуги

продовження таблиці 1

Україна	23	30	Активно впроваджуються пілотні проекти довготривалого догляду у кількох областях
США	17	24	Зростання потреби у довготривалому догляді та хронічних послугах

Джерело: сформовано автором на основі [21]

В Україні старіння населення також є актуальною проблемою. Станом на 2025 рік приблизно 25% населення країни – люди віком понад 60 років (рис. 3) [22].

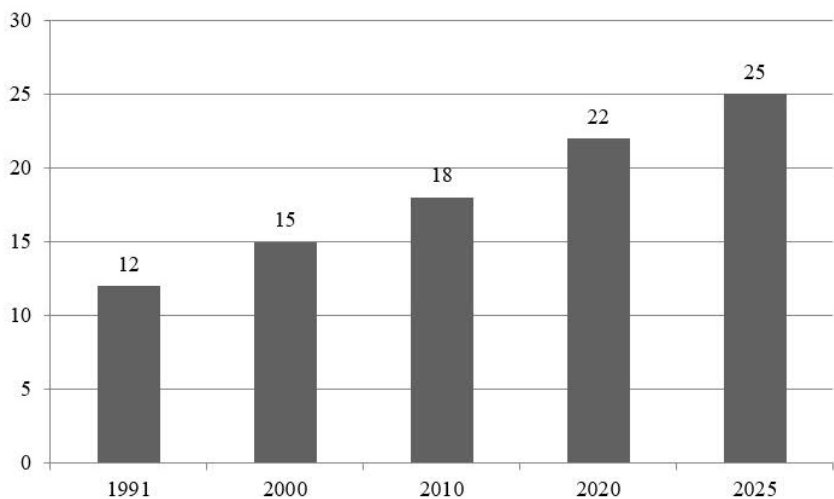


Рис. 3. Статистичні дані щодо старіння населення в Україні, у %.

Джерело: сформовано автором на основі [22]

У відповідь на цей виклик уряд ініціює проекти у сфері довготривалого догляду, зокрема в рамках співпраці з Європейським Союзом. Наприклад, у Львівській, Вінницькій та Полтавській областях реалізуються пілотні програми, спрямовані

на створення мультидисциплінарних команд, які забезпечують медико-соціальний супровід літніх людей на дому. Такі ініціативи дозволяють підвищити доступність допомоги, інтегрувати соціальні та медичні послуги та зменшити навантаження на лікарні та стаціонари [13].

Варто наголосити, що старіння населення є довготривалою глобальною тенденцією, вирішення якої потребує системного підходу, державного регулювання та міжнародної співпраці. Успішні приклади інших країн, таких як Японія, демонструють ефективність комплексних моделей довготривалого догляду та інтеграції медичних і соціальних послуг у підході до літніх пацієнтів. Крім того більшість держав починаються все більше уваги приділяти профілактиці або ж вирішенню вказаного питання. Наприклад, вдаються до впровадження різноманітних стимулів щодо народжуваності (пільги, субсидії, матеріальне заохочення (в Україні починаючи з 2026 р. така сума становитиме 50 тис. грн.)); посилено розвивають соціальну підтримку літніх людей за рахунок належного пенсійного забезпечення, медицини тощо; намагаються максимально ефективно використовувати трудовий потенціал пенсіонерів, не залишаються осторонь й питання щодо міграційної політики, яка спрямовується на залучення нових трудових мігрантів тощо.

По-друге, спостерігається стійке зростання неінфекційних захворювань (НІЗ), зокрема серцево-судинних хвороб, діабету, онкологічних захворювань та хронічних респіраторних хвороб, які нині залишаються провідною причиною смертності у світі. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), до 2048 року неінфекційні захворювання можуть бути відповідальні приблизно за 86% усіх смертей на планеті, що становить критичне навантаження для систем охорони здоров'я (рис. 4) [20].

Така тенденція вимагає не лише лікування вже наявних хвороб, а й системного зміщення акценту у медичній політиці на профілактику, раннє виявлення та контроль факторів ризику, де ключову роль відіграє держава. Вона має формувати і реалізовувати національні стратегії охорони здоров'я, впроваджувати скринінгові

програми, законодавчо регулювати фактори ризику (наприклад, контроль тютюнопаління, обмеження реклами шкідливих продуктів, зменшення забруднення повітря), забезпечувати доступ до профілактичних та лікувальних послуг, а також стимулювати освітні кампанії щодо здорового способу життя серед населення. Активна державна політика дозволяє не лише зменшити рівень захворюваності та смертності від НІЗ, а й значно знизити економічне навантаження на систему охорони здоров'я в цілому.

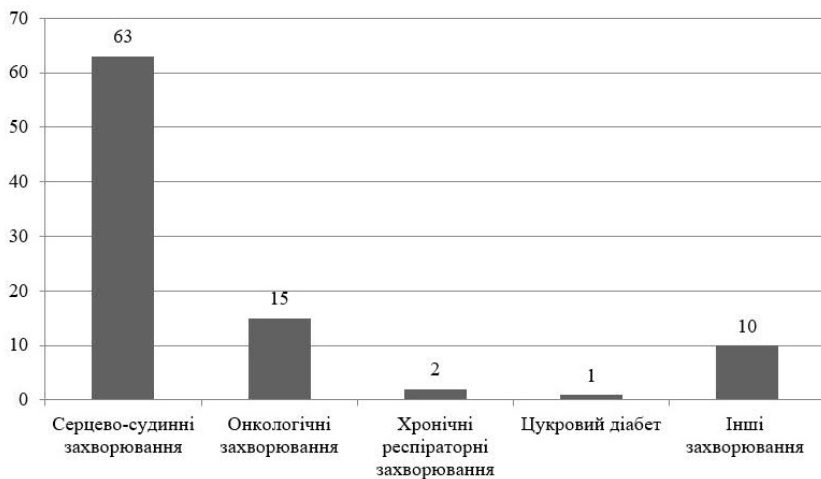


Рис. 4. Смертність за основними групами НІЗ, у %.

Джерело: сформовано автором на основі [20]

Яскравим прикладом успішної профілактичної стратегії є досвід Канади. У цій країні активно впроваджуються програми пропаганди здорового способу життя, контролю над тютюнопалінням, заохочення фізичної активності та покращення харчування населення. Завдяки комплексним заходам вдалося знизити тягар хронічних захворювань на систему охорони здоров'я та підвищити тривалість життя громадян. Наприклад, регулярні скринінги та освітні кампанії з профілактики серцево-судинних хвороб у Канаді допомогли зменшити смертність від ішемічної хвороби серця на понад 20% протягом останніх двох десятиліть.

В Україні ситуація є подібною: за офіційними даними, понад 80 % усіх смертей припадає на неінфекційні захворювання, серед яких найбільш поширеними залишаються серцево-судинні хвороби. У відповідь на цю проблему держава активно впроваджує заходи державного регулювання та підтримки охорони здоров'я [10]. Зокрема, була реалізована програма «Доступні ліки», яка забезпечує безкоштовне або частково компенсоване лікування для пацієнтів із гіпертонією, діабетом 2 типу, бронхіальною астмою та іншими хронічними хворобами. Крім того, у 2021-2023 роках проводилися масові кампанії зі скринінгу артеріального тиску та рівня глюкози у крові у громадах, що дозволило виявляти хвороби на ранніх стадіях, своєчасно призначати лікування та попереджати ускладнення [1; 8].

Держава також формує нормативно-правові акти та програми, спрямовані на контроль факторів ризику: обмеження реклами тютюнових виробів, регулювання харчової промисловості, популяризацію фізичної активності та здорового харчування, підвищення доступності профілактичних послуг у регіонах. Завдяки такій системній політиці держави знижується рівень передчасної смертності, покращується якість життя населення та зменшується економічне навантаження на сферу охорони здоров'я, оскільки профілактика та раннє виявлення хвороб значно дешевші за лікування запущених стадій НІЗ.

По-третє, подальше оцирення процесів цифровізації й телемедицини. поява цифрових технологій призвела до радикальної зміни сфери охорони здоров'я, розширення доступу до медичних послуг й підвищення ефективності процесів лікування. Саме завдячуючи впровадженню телемедицини, штучного інтелекту, аналізу великих даних та мобільних медичних додатків став можливим дистанційний моніторинг стану пацієнтів, ранньої діагностики захворюваності й планування лікування з меншою кількістю безпосередніх візитів до медичних закладів [11]. Варто вказати, що пандемія 2019 р. зіграла важливу роль в прискоренні впровадження телемедицини по всьому світу. Наприклад, лише в США за період 2020-2021 рр. кількість телемедичних

консультацій зросла більше ніж у 20 разів, а більше 70% пацієнтів, що скористалися вказаними послугами, наголосили на їх зручності й безпечності. Аналогічні тенденції спостерігалися й в Європі, зокрема, у Великобританії телемедичні консультації зросли з 25% до більш ніж 75% від всіх первинних візитів пацієнтів до лікарів. Варто згадати й штучний інтелект, який також активно використовують для аналізу медичних зображень, прогнозування розвитку різноманітних хвороб, допомоги лікарям щодо прийняття клінічних рішень. Наприклад, вже сьогодні системи ШІ дозволяють з високою точністю виявляти онкологічні захворювання на ранніх стадіях, що суттєво підвищує шанси на успішне лікування. Щодо України варто згадати впровадження національної системи «eHealth», яка здійснює забезпечення комплексного електронного управління медичною інформацією [3]. Вказана система дозволяє зберігати й обмінювати електронні медичні записи, виписувати електронні рецепти, оформляти направлення до відповідних спеціалістів й укладати декларації з лікарями. Можливість вказаних дій не лише спрощує процеси отримання медичної допомоги для пацієнтів, але й підвищує рівень ефективності роботи відповідних медичних закладів, зменшуючи бюрократичне навантаження на персонал й дозволяє оперативно реагувати та контролювати стан здоров'я населення на державному рівні.

У відповідь на пандемію COVID-19 Міністерство охорони здоров'я впровадило телемедичні консультації, що особливо актуально для пацієнтів із хронічними захворюваннями, людей із обмеженою мобільністю та мешканців віддалених регіонів (рис. 5) [2].

Телемедицина дозволяє проводити первинну діагностику, консультивати пацієнтів, коригувати лікування та моніторити стан здоров'я дистанційно, що значно знизило ризик інфікування та зменшило навантаження на стаціонари. Варто вказати, що у 2022-2023 рр. завдячуючи наданій підтримці міжнародних партнерів в нашій країні вдалося розгорнути сучасну телемедичну інфраструктуру у прифронтових і де окупованих регіонах, а саме: підключити медичні заклади до високошвидкісного Інтернету;

оснастити заклади сучасними комунікаційними і діагностичними системами; навчати персонал роботі з цифровими платформами тощо. Результатом вказаних заходів стала можливість надавати мешканцям постраждалих регіонів відповідну медичну допомогу, включно з консультаціями вузькопрофільних спеціалістів, моніторингом хронічних захворювань й наданням невідкладної допомоги й критичних випадках [14; 18]. варто також вказати, що процеси цифровізації стимулювали посилення процесів формування необхідної нормативно-правової бази, фінансування розвитку інфраструктури, координації міжнародної допомоги, забезпечення рівного доступу до медичних послуг для населення незважаючи на географічне положення й складність ситуації в регіоні та країні в цілому.

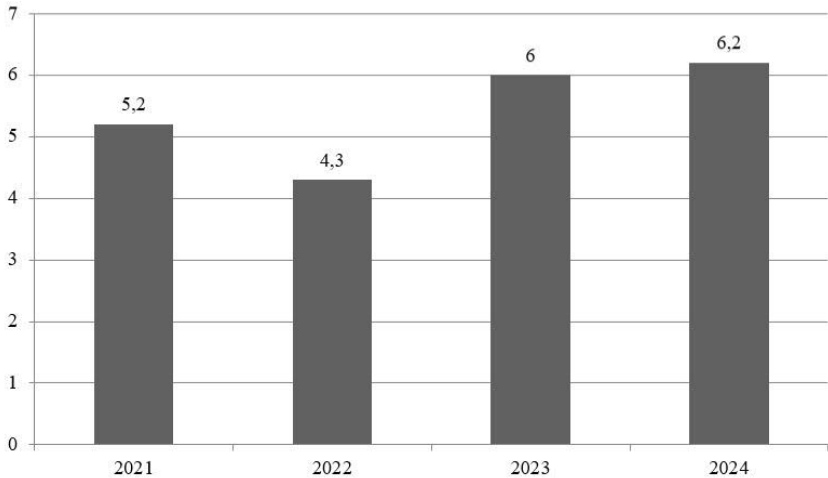


Рис. 5. Динаміка телемедичних консультацій в Україні, у %.
Джерело: сформовано автором на основі [2]

По-четверте, посилення основної уваги щодо необхідності встановлення й дотримання рівного доступу до сфери охорони здоров'я, оскільки наявність такого доступу є важливим глобальним викликом для більшості країн сучасного світу. Крім того, наявність чи посилення соціально-економічних, географічних і культурних

бар'єрів може призводити до певних обмежень можливостей окремих груп населення щодо отримання своєчасної та якісної медичної допомоги. На користь цього говорять й офіційні дані ВООЗ, згідно яким майже в 50% населення світу не має жодної можливості отримати основні медичні послуги, а майже 1,5 млрд. людей взагалі живуть з різними інвалідностями, що значно ускладнює їх доступ до необхідної медичної допомоги, реабілітаційних програм і психологічної підтримки. Крім того, приблизно 2 млрд. людей стикаються з фінансовими труднощами через оплату медичних послуг, а близько 1 млрд. – з т. зв. «катастрофічними» медичними витратами, які загрожують їхньому економічному благополуччю [7].

Варто вказати, роль держави щодо подолання вказаних бар'єрів є критично важливою. Держава формує нормативно-правову базу, яка гарантує рівний доступ до охорони здоров'я, інвестує в інфраструктуру, організовує підготовку медичних кадрів і фінансово підтримує програми для вразливих груп. Наприклад, у Німеччині на державному рівні реалізуються спеціальні програми підтримки мігрантів, що включають медичний переклад, культурно-орієнтоване консультування, а також спеціалізовані служби психічного здоров'я. Такі ініціативи не лише зменшують дискримінацію, але й підвищують ефективність медичної допомоги та покращують здоров'я вразливих верств населення. Окрему увагу уряди приділяють людям з інвалідністю. Створення інклюзивних медичних кабінетів, адаптація інфраструктури та обладнання, а також спеціалізовані реабілітаційні програми дозволяють забезпечити реальний доступ до медичних послуг для цієї категорії пацієнтів. За оцінками ВООЗ, люди з інвалідністю вдвічі частіше стикаються з обмеженнями у доступі до медичних послуг порівняно з тими, хто не має інвалідності, а відсутність інклюзивної інфраструктури значно знижує їхнє право на здоров'я [22].

Після повномасштабної війни 2022 р. особливу увагу в Україні почали приділяти забезпеченню рівного доступу до медичних послуг для вразливих груп населення, зокрема ВПО, ветеранів, людей з інвалідністю й мешканців де окупованих територій. За допомогою координації своїх дій наша держава разом з міжнародними

партнерами (BOO3, USAID, UNICEF та Червоний Хрест) почала активна впровадження комплексних програм спрямованих на підтримку й покращення доступу до медичної допомоги [6]. До ключових заходів вказаної підтримки можемо віднести: функціонування мобільних клінік, які працюють у самих віддалених й важкодоступних громадах, забезпечуючи належне медичне обстеження, надання ліків, первинної медичної допомоги й психологічної підтримки потребуючим громадянам. Крім того почалося активне впровадження гарячих ліній психологічної підтримки, що повинні забезпечувати оперативний доступ до кваліфікованих фахівців й допомагати під час кризових ситуацій. Особливу увагу також почали приділяти медичній підтримці жінок та дітей, включно з програмами вакцинації, психосоціальної підтримки й консультативних послуг для родин в зонах бойових дій т громадах, де медичну інфраструктуру було пошкоджено або зруйновано. Також, в Україні розпочалася активна робота над цифровізацією сфери охорон здоров'я, ставлячи за мету надання телемедичних консультацій та дистанційного спостереження за станом здоров'я у віддалених громадах, що є особливо важливим для ВПО й людей з хронічними захворюваннями. Саме завдяки ефективному поєднанню державних ініціатив, міжнародної підтримки й сучасних технологій стало можливим підвищення ефективності медичної підтримки й зменшення наявної нерівності у доступі до сфери охорони здоров'я для всіх без виключення категорій населення [9].

Варто вказати, що забезпечення справедливого доступу до охорони здоров'я вимагає комплексного підходу, де держава виступає ключовим координатором, фінансистом і регулятором, а програми соціальної підтримки, міжнародне співробітництво та інноваційні медичні сервіси створюють умови для рівного доступу до послуг для всіх верств населення.

По-п'яте, надання особливої уваги питанням профілактики й стану громадського здоров'я. Вказане є результатом посилення акценту сучасних тенденцій у сфері охорони здоров'я на профілактику й зміцнення системи громадського здоров'я, що дозволяє значно знизити рівень захворюваності й навантаження

на медичні заклади. Вказана тенденція охоплює питання щодо вакцинації, просвітницьких кампаній протидії шкідливим факторам (курінню, надмірному вживанню алкоголю, нездоровому харчуванню, низькій фізичній активності тощо), а також системному моніторингу стану здоров'я населення. Прикладом вказаної інтегрованої системи можемо вважати досвід Ізраїлю, де функціонуюча модель громадського здоров'я поєднує в собі профілактику, швидке реагування на епідемії й комплексну систему електронних медичних записів, що все разом дозволяє ефективно управляти наявними та необхідними ресурсами й забезпечувати своєчасне медичне втручання. Наголосимо, що впровадження вказаних підходів дозволяє суттєво скоротити витрати на лікування хронічних та інфекційних захворювань, підвищувати рівень охоплення населення послугами, спрямованими в першу чергу на профілактику [14].

В Україні роль держави в процесах поширення профілактики й забезпечення громадського здоров'я є стратегічною важливою складовою. Центр громадського здоров'я (ЦГЗ) координує національні програми вакцинації, кампанії зі зниження рівня куріння та вживання алкоголю, а також ініціативи щодо популяризації здорового способу життя [15]. Держава забезпечує фінансування цих програм, нормативне регулювання, навчання медичних працівників та контроль за якістю послуг, що дозволяє системно впливати на здоров'я населення та запобігати поширенню захворювань.

У 2022-2023 роках, зокрема, були проведені масові кампанії з вакцинації проти COVID-19, поліомієліту та кору, з особливою увагою до дітей, внутрішньо переміщених осіб та мешканців постраждалих від війни територій. Держава сприяє також впровадженню пілотних програм скринінгу онкологічних захворювань (рак шийки матки та молочної залози), надаючи нормативну та фінансову підтримку медичним установам для раннього виявлення патологій [17]. Вказані дії підвищують ефективність державного регулювання та підтримки, які виступають системоутворюючими факторами, що дозволяють впроваджувати ефективні програми профілактики, координувати

ресурси та забезпечувати доступність медичних послуг для всіх верств населення [12]. Це демонструє прагнення України створити системний підхід до громадського здоров'я, поєднуючи сучасні технології, наукові дані та соціальну політику.

Варто вказати, що держава максимально зацікавлена в профілактиці стану громадського здоров'я, створюючи й забезпечуючи функціонування сфери громадського здоров'я, яка включає епідеміологічний нагляд, реалізацію різноманітних профілактичних програм, а також координацію дій для збереження й зміцнення здоров'я громадян. Вказані заходи також охоплюють розробку чи оновлення відповідної нормативно-правової бази, створення різноманітних інституцій, відповідного фінансування, координацію роботи між різними рівнями влади й закладами охорони здоров'я.

Висновки. Таким чином, незважаючи на наявність значних досягнень в розвитку сфери охорони здоров'я, медичної інфраструктури, удосконалення методів лікування й підвищення доступності медичних послуг, більшість сучасних країн все ще стикаються з досить серйозними викликами щодо забезпечення рівного доступу до якісної сфери охорони здоров'я. До числа основних проблем також можемо віднести: наявність соціальної нерівності, обмеження обсягів фінансування, нестачу кваліфікованих медичних кадрів, а також обмеженого доступу до сучасних технологій у сільській і віддалених регіонах. На ряду з вказаними тенденціями сучасний світ також характеризується зростаючою глобальною взаємозалежністю сфери охорони здоров'я, що особливо чітко простежується під час пандемії COVID-19. Досвід отриманий під час вирішення вказаної кризи в сфері охорони здоров'я наголосив на необхідності встановлення більш тіснішої міжнародної співпраці, оперативного обміну необхідною інформацією, спільного фінансування наукових досліджень й розробки глобальних стратегій реагування на можливі та потенційні загрози. Крім того, виклики, такі як пандемія, зміна клімату, зростання неінфекційних захворювань й інші проблеми, є такими, що не визнають жодних кордонів й потребують координованих дій

на національному та глобальному рівнях. У вказаному контексті є критично важливою роль та місце держави, її підтримки й регулювання, оскільки саме уряди здійснюють забезпечення фінансування медичних програм, розробляють нормативну базу, контролюють якість послуг й навчання кадрів, створюючи необхідні умови для доступності й ефективності сфери охорони здоров'я. Держава також визначає пріоритети у впровадженні інноваційних технологій – телемедицини, штучного інтелекту, електронних медичних записів, систем раннього виявлення та профілактики захворювань, забезпечуючи їхній справедливий і рівний розподіл серед населення.

Отже, майбутнє охорони здоров'я залежить не лише від технічного прогресу, а й від політичної волі, системної державної підтримки та міжнародної солідарності. Створення інклюзивних, ефективних і стійких систем охорони здоров'я є завданням, що потребує спільних зусиль урядів, міжнародних організацій і суспільства в цілому, адже від цього залежить здоров'я і добробут майбутніх поколінь.

ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

У статті наведено детальний аналіз ключових світових тенденцій охорони здоров'я, які формують розвиток систем охорони здоров'я в сучасному глобальному контексті та зумовлені довгостроковими трансформаційними процесами в сучасних суспільствах і країнах. Зокрема, розглядаються процеси старіння населення світу, що призводить до зростання попиту на медичні послуги та зміни моделей захворюваності; зростання поширеності неінфекційних захворювань, таких як серцево-судинні, онкологічні та хронічні респіраторні захворювання; активна цифровізація медичних послуг, включаючи телемедицину та електронні медичні записи; та посилена увага до безпеки пацієнтів та рівності доступу до медичної допомоги для різних соціальних груп.

Проаналізовано ключові проблеми, що виникають у зв'язку з посиленням вказаних тенденцій, включаючи фінансове

навантаження на системи охорони здоров'я, нестачу медичного персоналу, нерівномірний доступ до інноваційних технологій та необхідність адаптації законодавчої бази до сучасних реалій. Наведено приклади ефективних стратегій та політик з різних країн, спрямованих на підвищення якості, ефективності та доступності медичних послуг, а також інтеграцію інноваційних підходів у практику охорони здоров'я.

Особлива увага приділяється ролі міжнародної співпраці та обміну досвідом у забезпеченні стійкості та адаптивності систем охорони здоров'я в контексті глобалізації, технологічних змін та соціально-економічних викликів. Підкреслюється, що лише комплексний підхід, що поєднує інновації, політичну волю та міжнародну співпрацю, може ефективно вирішувати сучасні проблеми охорони здоров'я.

Ключові слова: охорона здоров'я, глобалізація, глобальне управління, цифрові технології, громадське здоров'я, міжнародна співпраця, цифровізація.

Author Contributions: Conceptualization, G.I.; Writing – original draft, G.I.; Writing – review & editing, G.I.. Author has read and agreed to the published version of the manuscript.

Funding: This research received no external funding.

Institutional Review Board Statement: Not applicable as study did not include human subjects.

Informed Consent Statement: Not applicable.

Data Availability Statement: Data is contained within the article.

Conflicts of Interest: The author declares no conflict of interest.

References

1. Bezoplatni dostupni skrynihovi obstezhennia [Free accessible screening examinations]. (n.d.). (2024). *ks.cdc.gov.ua*. Retrieved from: <https://surl.li/chdatb> [in Ukrainian].
2. V Ukraini zbilshuietsia kilkist telemedychnykh konsultatsii [The number of telemedical consultations is increasing in Ukraine]. (n.d.). (2022). *moz.gov.ua*. Retrieved from: <https://surl.li/qktzrw> [in Ukrainian].

3. Elektronna systema okhorony zdorovia v Ukraini [Electronic health care system in Ukraine]. (n.d.). *ehealth.gov.ua*. Retrieved from: <https://ehealth.gov.ua/> [in Ukrainian].

4. Iholkina, V., & Iholkin, S. (2019). Derzhavna polityka z pidtrymky innovatsii u sferi ekolohii ta okhorony zdorovia (na prykladi Izrailiu) [State policy to support innovations in the field of ecology and health care (on the example of Israel)]. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok – Public administration and regional development*, 6. Retrieved from: <https://surl.li/wxxjvx> [in Ukrainian].

5. Malikina, O., Poliakova, O., & Andriiash, V. (2019). Mizhnarodnyi dosvid finansuvannia reform u sferi okhorony zdorovia [International experience in financing reforms in the health sector]. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok – Public administration and regional development*, 5, (pp. 474-492) [in Ukrainian].

6. MOZ: Ukrainski medzaklady pidsyliuiut avtonomnist dla zabezpechennia bezperebiinoi medychnoi dopomohy v umovakh viiny [Ministry of Health: Ukrainian medical institutions strengthen autonomy to ensure uninterrupted medical care in war conditions]. (n.d.). (2023). *www.kmu.gov.ua*. Retrieved from: <https://surl.li/surybc> [in Ukrainian].

7. Ponad polovynu naselennia svitu dosi ne okhopeno osnovnymy medychnymy posluhamy, zokrema, y cherez finansovi trudnoshchi, poviazani z oplatoiu likuvannia [More than half of the world's population is still not covered by basic medical services, in particular due to financial difficulties associated with paying for treatment]. (n.d.). (2024). *www.ukrinform.ua*. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-health/3778464-ponad-50-naselenna-planetine-maut-dostupu-do-osnovnih-medicnih-poslug-vooz.html> [in Ukrainian].

8. Prohrama dostupni liky [Affordable Medicines Program]. (n.d.). *www.epiprosvita.org*. Retrieved from: <https://surl.li/hmconm> [in Ukrainian].

9. Rozvytok systemy okhorony zdorovia v umovakh viiny: potochni vyklyky ta kliuchovi dosiahnennia obhovoryly na forumi z mizhnarodnoho medychnoho partnerstva [Development of the healthcare system in wartime: current challenges and key achievements discussed at the forum on international medical partnership]. (n.d.). (2024). *moz.gov.ua*. Retrieved from: <https://surl.li/bezwti> [in Ukrainian].

10. Ruden, V. (2023). Statevo-vikova struktura smertnosti naselennia Ukrainy vid neinfektsiinykh khvorob vprodovzh 2005-2021 rr. [Sex and age structure of mortality of the population of Ukraine from non-communicable diseases during 2005-2021]. *Visnyk sotsialnoi hihiieny ta orhanizatsii okhorony*

zdorovia Ukrainy – Bulletin of social hygiene and health care organizations of Ukraine, 3. Retrieved from: <https://surl.li/lcpfpf> [in Ukrainian].

11. Safonov, Yu.M., & Korotun, O.P. (2024). Innovatsiini tekhnolohii v medytsyni na stadii tsyfrovoi transformatsii ekonomiky [Innovative technologies in medicine at the stage of digital transformation of the economy]. *Investysii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 9. Retrieved from: <https://surl.li/myhorg> [in Ukrainian].

12. Tendentsii u sferi okhorony zdorovia [Healthcare Trends]. (n.d.). (2025). *www.marsh.com*. Retrieved from: <https://surl.li/fzlgzg> [in Ukrainian].

13. Uzhe 46 multydystsyplinamykh mobilnykh komand dopomahaiut postrazhdalym vid viiskovykh dii u tsentri ta zakhodi Ukrainy [46 multidisciplinary mobile teams are already helping victims of military operations in central and western Ukraine]. (n.d.). (2025). *www.prostir.ua*. Retrieved from: <https://www.prostir.ua/?news=uzhe-46-multydystsyplinarnyh-mobilnyh-komand-dopomahayut-postrazhdalym-vid-vijskovykh-dij-u-tsentri-ta-zahodi-ukrajiny> [in Ukrainian].

14. Uriad skhvalyv stratehiiu rozbudovy telemedytsyny v Ukraini [The government approved a strategy for developing telemedicine in Ukraine]. (n.d.). (2023). *delo.ua*. Retrieved from: <https://surl.li/vbgnxj> [in Ukrainian].

15. Tsentri hromadskoho zdorovia (TshZ) [Public Health Center]. (n.d.). (2025). *phc.org.ua*. Retrieved from: <https://phc.org.ua/> [in Ukrainian].

16. Shcho my mozhemo zrobyty, aby poperedyty neinfektsiini zakhvoriuvannia: dlia pochatku rozrakhui svii indeks masy tila, a potim... [What can we do to prevent non-communicable diseases: first calculate your body mass index, and then...]. (n.d.). (2025). *kg.ua*. Retrieved from: <https://surl.li/kiptmb> [in Ukrainian].

17. Yak zberehty zdorovia ukraintsiv? Systema hromadskoho zdorovia [How to keep Ukrainians healthy? Public Health System]. (n.d.). (2024). *moz.gov.ua*. Retrieved from: <https://surl.li/nczaqd> [in Ukrainian].

18. Yak prokhodyt telemedychne konsultuvannia dlia liudei u pryfrontovykh ta viddalenykh naselenykh punktakh [How telemedical consultation for people in frontline and remote settlements is carried out]. (n.d.). (2023). *moz.gov.ua*. Retrieved from: <https://surl.li/hidhdo> [in Ukrainian].

19. *Strategies to Reduce the Burden of Chronic Disease in Canada*. (n.d.). (2022). Ottawa: CCDPA [in English].

20. Healthcare Access for Migrants in Germany. (n.d.). (2021). Berlin: BMG [in English].

21. Insurance: Definition, Costs, Alternatives. (n.d.). (2020). *www.investopedia.com*. Retrieved from: <https://www.investopedia.com/terms/l/ltcinsurance.asp> [in English]

22. *Global Health Estimates 2023: Deaths by Cause, Age, Sex, by Country and Region*. (n.d.). (2023). Geneva: WHO [in English].

Відомості про автора / Information about the Author

Гліб Іваненко, лікар Одеської клінічної лікарні на залізничному транспорті, магістр з публічного управління закладами охорони здоров'я, Одеса, Україна. E-mail: glib66770@gmail.com, orcid: <https://orcid.org/0009-0006-1088-3531>.

Glib Ivanenko, Doctor at Odessa Clinical Hospital on Railway Transport, Master in Public Administration of Healthcare Institutions, Odessa, Ukraine. E-mail: glib66770@gmail.com, orcid: <https://orcid.org/0009-0006-1088-3531>.

Ivanenko, G. (2025). Global healthcare trends: challenges and opportunities. *Public Administration and Regional Development*, 30, 1276-1296. <https://doi.org/10.34132/pard2025.30.08>